

debitum exigatur, &c. de appell. ex cuius text. verbis ibi, mox debitum exigatur, &c. clare appareat sublatam esse, & exclusam appellationem. Ita namque dictiones (mox, statim, protinus, incontinenti, illico, confessim) sine ulla ludificatione, & sine ulla procrastinatione, & qualibet harum excludit appellationem, quia sunt verba, quae desiderans celeritatem, Ruginel in tract. de appell. §. 9. glos. 2. quest. 18. n. 49. per tot. quem sequitur Sigis mund. Scaccia de appell. q. 16. limit. 1. n. 59. de quo dixi latè 2. part. cap. 8. an. 114. cum seqq. l. contra, cod. sit. ibi, rector provincie animadverterit, res judicatae exequi curabit, & l. fin. §. illud, ibi & sententiam contra cum latam in suo robore durare, & ad effectum perduci, tamquam si ab initio minimè fuerit provocatum, &c. de tempor. appell.

Quæ quidem verba pariter appellationem excludent, si credimus Ruginello in tractatu de appellat. §. 2. glos. 2. m. 2. vers. igitur. Sigism. Scacc. in eodem tractatu de appellat. quest. 16. limit. 1. sub n. 18. & 29. & idem Ruginel. §. 9. glos. 2. num. 4. Contar. in l. unica, in notab.... n. 18. cum seqq. usque ad n. 25. C. si de momen. Aguis. cons. 86. de tribus. n. 7. lib. 1. Ist. in consil. 187. circa primum num. 23. lib. 2. dum affirmant, quod per hac verba in dispositione prolatæ sententia firma maneat, & executioni inicitur) vel etiam per hæc altera (sententia sententiæ effectum suum) censeri, appellationem sublatam, quoad suspensivum, videndus etiam Joseph. Lud. decisi. Paris. 120. consil. 18. & num. 20. & est text. in l. unica C. si de momen. poss. de quibus nos latius diximus 2. p. cap. 8. n. 204. cum multis seqq.

Maximè ex dictis videatur sublata appellatione, cum per desertionem sententia transit in rem judicatam, quæ executionem duntaxat expectat, l. post rem judic. ff. de re jud. à quia non appellari jura clamant. l. ab execut. C. quorum appell. non recip. l. ab executore, ff. de appell. dicimus infra latè 4. p. maximè cum singat lex ab initio non fuisse appellatum, text. in cap. dilectus in fin. ibi, cuius sententia transit in rem judicatam, cum intra decem dies non fuerit legitima provocatione suspensa.) de electione, text. in c. quod consultationem, de sent. & re jud. ubi quod cum post decem dierum spatium in autoritate rei transierit judicata, &c. facit etiam text. in d. clem. sicut de appell. probatur etiam in text. eleganti in c. personas 4. in ord. de appell. ibi, ex tunc judicio suo super iis quæ in questione veruntur, sine contradictione aliqua stare, compellas, &c. & quando in aliquo casu à jure removetur contradicte, appellatione etiam remota censetur, Gonzal. de alternat. glos. 9. in annot. sub n. 218. Decisi in d. c. 12. limit. 8. n. 4. notab. Lancelot. Robert, de attent. 2. p. c. 12. limit. 8. n. 4. & nos suprà hæc 3. p. c. 11. n. 39. & 2. p. c. 8. à n. 107.

Quod probant Doctores, & ego ex hoc text. qui ponit duos casus diversos. Primo casu dicit: sine contradictione aliqua stare compellas, &c. & in secundo autem dixit: ex tunc sententia sua (sicut de alio casu diximus) appellatione remota parere constringas, &c. cum nihil in alio casu de appellatione remotione dixerit, sed de contradictione duntaxat, & tamen se ipsum Pontifex declarat, ut illa verba contradictione remota intelligantur: idemque operentur, quod & appell-

latione remota, cum nulla sit major contradictione quam appellatio. supra dixi n. 33.

Denique probatur hec pars ex text. in c. cum sit Romana 5. de appell. ibi, intra quod si is, qui appellaverit, causam appellationis non fuerit prosequitus, tenebit sententia, si post sententiam appellaverit, & causa sua cecidisse videtur, nec amplius super eodem negotio audiatur appellans, &c. nam regulariter verum est, quod qui terminum sibi ad aliquid faciendum præfixum labi permittit, censetur renuntiare, & non potest, nec agendo, nec expediendo audiri, tradit. Joan. Cephal. consil. 201. n. 4. l. 2. & consil. 202. n. 18. cod. lib. 2. Cassiodor. dec. 4. in attent. n. 3. de dilatio. Vestr. in prax. Romana Curia lib. 8. cap. 4. n. 21. Annod. ad Aegid. n. 108. sed ubi à jure aliqua causa denegatur audiencia, appellatione etiam denegata censetur, latissimè diximus & post plurimos probavimus suprà 2. p. cap. 8. à prin. usque ad fin., ergo evidenter sequitur in nostro casu, cum super desertione, & causa principali denegatur audiencia, appellatione remota intelligatur.

Uno fundamento voluit hanc nostram opinionem 99 cōprobare Amad. Rodig. in d. c. 1. nempe; quod cum hodie ex Concilio Trident. sess. 2. 4. de reform. cap. 20. & concl. 13. c. 1. sit prohibita appellatione ab interlocutoria sententia, nisi ab ea quæ contineat damnum irreparabile, & sic arguit ille, cum sententia super desertione sit interlocutoria, ergo non potest appellari. Sed mirantur viri non attendentes, quod Trid. in d. locis permisit appellationem ab interlocutoria, vim diffinitivam habente, pro ut ista lata super desertione est, ut probant Philip. Fran. in c. ex ratione de appell. Lamfran. in c. quoniam contra n. 114. de probat. & plurimos citavimus suo loco, & quod habeat etiam damnum irreparabile, dubitavit nemo, sicuti aliam sententiam diffinitivam post se non expectet, per cujus appellationem possit reparari, & ita defende hanc opinionem nostram ex supradictis fundamentis, à nobis consideratis, quibus speciales rationes excludendæ appellationis hoc consideravimus casu.

Circa materiam autem desertionis, quemadmodum sententia, cuius sit appellatio deserta, executioni sit mandanda, quid ab interlocutoria, & quid à diffinitiva, quid in judge de legato, quid in ordinario, quid ubi adest impedimentum, & quemadmodum id constare debat, & quemadmodum deserio debeat apparere, & quid quando est lapsus terminus juris, sive judicis, & quid si commissio fuit expedita licet non presentata, & de pluribus difficultatibus materiam desertionis speccantibus (quas nos omittimus, quia non pertinet) vide latè & effatim per Lancelot. Robert. de attent. 2. p. cap. 12. ampliat. 1. per totam, & quis judicum, an superior, an inferior teneatur super desertione cognoscere, & de ea, sive tacite, sive expreſſe pronuntiare, distinctè & sigillatim, illative variis casus concessit post Lancel. & alios, Scaccia de appell. quest. 11. art. 5. per totum, n. 148. cum pluribus seqq. fol. 141. & an judici à quo, an judici ad quem pertinet, rem judicatam execuqui, & executoriales expedire, vide eundem post alios plures casus distinguente, in eandem quest. 11. art. 7. per totum, à num. 162. usque ad n. 138.

TRACTATUS DE REGIA PROTECTIONE VI OPPRESSORUM APPPELLANTUM. PARS QUARTA.

Quæ continentur capita circa violentias attingentes executoriales executores,
& eorum excessus.

CAPUT I.

A præcepto, & expeditione executorialium; quidve in ea potissimum sit servandum: seu etiam ab earum commissione facta executores an, & quando non deferens appellatione emissæ vim commisſe dicitur.

SUMMARIUM.

1. Aut̄or non tractat materiam executionis, sed dantæ appellationis ab ea, nempe quando adiit excessus.
 2. Excessus executionis materia subtilis difficillima, & indigesta est, & utrinque fori tribunalibus frequens.
 3. Executionis tractatus qui edidere.
 4. Deus optimus maximus contra Adam statim executorsiam sententiam misit.
 5. Sententia translata in rem judicatam, vel aliis duobus conformibus mittitur executioni.
 6. Sententia in rem judicatam transit ob non emissam appellationem intra terminum, vel ob eam desertam.
 7. In executione ejus sententia privilegiata; cuius appellatio caret suspensivo effectu, cadere solet excessus, & per consequens appellatio.
 8. Nihil prodessent sententia & judicia, si non esset qui ea executioni mandet.
 9. Appellationi ab expeditione executorialium virtute rei judicata an sit deferendum.
 - Opinionem affirmativam scilicet, esse deferendum, qui tenerint, ibid.
 10. Ab præcepto de execuendo tam sententiam quam instrumenta guarentigia, esse licitam appellationem, qui affirmat.
 11. Ab expeditione executorialium & præcepto de execuendo tam rem judicatam, quam instrumenta, &c. non esse licitam appellationem, ut verior opinio resolvitur.
 12. Executio rei judicata & instrumenti guarentigia equiparantur à jure.
 13. De executione sententie ad executionem instrumenti guarentigia, licitum est arguere.
 14. Ab executorialium expeditione, & præcepto de execuendo vigore rei judicatae appellationi non esse deferendum, omnium fere concors & sententia.
 15. Ab expeditione executorialium vigore trium conformium non esse licitam appellationem, citra dubium est.
 16. Ab executione appellationi emissa judec non deferens, vim non faciet.
- Salgado de proteg. Reg.

- confectum summam actorum continens, victori ad exequendum tradendum.
- 40 Executorialis moribus inducta, idem est in effectu quo ad mandatum executivum.
- 41 Executoriales expedituntur stante re judicata, non tamen mandatum executivum, quod si secus fiat, Rota sustinet dum ritè sit expeditum.
- 42 Executorialum expeditionem debet procedere citatio ad videndum illas relaxari.
- 43 Executoriales expedituntur etiā in domo auditoris Rote.
- 44 Executoriales expedita absque citatione recipiunt applicationem suspensionem.
- 45 Cui sex ampliaciones adjiciuntur.
- 46 Citatio an sit necessaria in relaxatione mandati vigore sententiae, varie fruere opiniones remissive, ubi resolutio.
- 47 Executorialum expeditionem requirere citationem, ubi datur judicis rei, aut an litigantis mutatio sine controversia est.
- 48 Executorialum expeditio requirit processus reproductionem, alias si negetur negatur executio, & seq.
- 49 Sententia valde antiqua presumitur, ritè & recte latam fuisse.
- 50 Sententia valde antiqua quæ dicatur, ut sine processu possint executoriales expediti, remissive.
- 51 Executoriales in primis debent continere sententias, seu sententiam.
- 52 Sententia inserta in executorialibus facit fidem, quia sunt acta judicialia.
- 53 Executor sententie non est antea ad ejus executionem deventurus, quam sibi sententia legitimè conset.
- 54 Sententia non dicitur constare, etiam si ejus tenor referatur in executorialibus Papa per relationem partis, quia ipsa sententia adhuc debet doceri.
- 55 Dictiones (juxta, secundum,) & similes in gratia, seu privilegio stant causative, in iustitia, rescripto autem conditionaliter.
- 56 Executoriales ut per se fidem faciant de sententiam, debet in aliis inferi de verbo ad verbum.
- 57 In executione sententia semper ejus verba ponderanda sunt.
- 58 Executoriales ut probent mandatum procuratorum toris ejus tenor de verbo ad verbum est inferendus.
- 59 Mandatum insertum de verbo ad verbum in sententia aliusve actibus judicialibus, fidem facit, sicut ipsum originale.
- 60 Mandatum incertum per relationem enuntiationem notariorum non de verbo ad verbum, non probat, si negetur,
- 61 Etiam si Notarius attestatur, se vidisse, & legisse. Et etiam si dicatur, ut constat ex instrumento per me fieri rogatum confecto, ibid.
- 62 Executorialibus inscribi solent libelli actionum & exceptionum, & alia munimenta que ad executionem magis congruant.
- 63 Executorialibus inferendus de verbo ad verbum libellus Actoris, cum ejus probatio requirat scripturam.
- 64 Executorialibus inseri libellum rei, ut constet de litis testatione, non requiritur, cum sufficiat enuntiatio litis contestationis.
- 65 Executorialibus libellus exceptionum erit inferendus, ut appareat an opposita executioni sint admittenda, vel non, jam super illis judicatum.
- 66 Executorialibus citatio inferenda est, ut appareat tertius possessio, & oppositor fuerit citatus, & quibus officiant executoriales.
- 67 Executorialibus sunt inferenda omnia, que excludant exceptions oppositas ad impediendum executionem, ut extrinseca alia excusetur probatio uenite actorum exhibito.
- 68 Acta prcessus etiam lite finita probant, & vim retinēt.
- 69 Causa, qua sit actum in judicio, & judicis intentio ut constet, interrogatoria & alia inserventur in executorialibus.
- 70 Executorialibus inseri solent testes melius probantes rei estimationem, valorem & bonorum liquidationem reservatam executioni, ut alia execufleur.
- 71 Executio si ab eodem judge sit facienda, parvi refert executoriales consicere, cum sufficiat sola sententia à Notorio signata publica forma.
- 72 Executoriales Romana in Curia expedite, ante executionem earum requiritur citatio partis de inviolabilitate Rota stylo.
- 73 Executio vigore executorialium non intimatarum capitulō, sed quibudam canonici non congregatis, capitulariter est attentata, & quando tunc valeat.
- 74 Executorialum cum intimatione sit in Rota reproductio, ubi ante actualē executionem & declarationem inservit censurawr quatuor termini servantur.
- 75 Executio & possessio capta vigore executorialium ante intimationem, & ejus reproductionem est attentata, & nulla.
- 76 Executio est nulla nisi intimentur executoriales lata contra unum alteri possessori resignatorio, vigore clause resignationis gratiose, etiam quod possessionem, qua actualiter reperitur.
- 77 Dispositio de intruso loquens procedit in accipiente possessionem ex executorialibus non servandis.
- 78 Executoriales obtinens vigore trium conformium contra intrusum, si reperiatur in possessione per viginti annos, etiam non apparent de intimatione & terminis servatis, non dicitur attentata possessio.
- 79 Ratio est, quia presumitur omnia solemniter acta per spatium viginti annorum, condemnatum intrusum post sententias dimisisse possessionem.
- 80 Collatio facta per Episcopum excommunicatum vigore, executorialum, tamen nondum declaratum valet.
- 81 Condemnatus antequam declaratur vigore executorialium premit Rota quatuor citationes, ut doceat cur illis non paruerit.
- 82 Auditor Camere licet sit executor sententiarum, tamen executoriales à Rota intimata non possunt producere coram Auditore ad declaratoriam, nisi ipse expediat monitorium.
- 83 Et de ratione.
- 84 Executorialum executio est attentata, quia cum deberent reproducere coram Auditori Rote reproducuntur coram subexecutore in partibus.
- 85 Ab executore exequente executoriales Romana Curia in partibus post intimationem, & ante earum reproductionem in Rota appellationi deferendum esse, declarat Regius Senatus.
- 86 Romana Curia stylus in expeditione executorialium ac reproductione intimationis non servatur in partibus Hispanie, sed jus commune.
- 87 Et quis Hispanie stylus sit.
- 88 Possessionem capitam, vigore executorialium expeditum in partibus, & non reproducentrum attentam non esse, determinavit Rota.
- 89 Stylus Rota extra Curiam non est attendens, nec ad partes extendens.
- 90 A commissione executorialium facta executori, ut illam ad affectum perducatur appellationi non est deferendum.
- 91 Judex cautus sit, non pronuntiare super sententia execuenda, sed directe committat executionem executori, ut appellatio eviteretur.
- 92 Executionis commissio executionis dicitur pars realis.
- 93 Executionis extrema à parte ante & à parte post, appellationem excludunt.
- 94 Medium participat à iuribus extremorum, & probatis extremis medium probatum remanet.
- 95 Quod procedit, quando medium habet conjunctionem cum extremis.
- 96 Medium ejusdem presumitur natura & conditionis, cuius sunt extrema.

Medium

- Medium declaratur ex precedentibus, & subsequentibus.
- 98 Executorialibus non indiget sententia absolvatoria.
- 99 Absolvatoria sententia seipsum exequitur, nec indiget factio judicis.
- 100 Absolvus statim exceptione rei judicata tutus est.
- 101 Executoriales imprimi judices concedunt indistincte.
- 102 Executoriales relaxari ex qualibet sententia etiam negativa, seu absolvatoria ubique indistincte practicatur.
- 103 Executoriales non expedituntur vigore sententia notorie nulla.
- 104 Executoriales expedire quis judex possit, à quo, an ad quam, qui ultimam translatam in rem judicata translatum sententiam, quid in delegato, & de aliis pluribus similibus difficultatibus, remissive.

EXECUTIONIS materiam non traxit, sed executorum executorialium duntaxat: nec illorum amplam; sed quatenus nostrum principalem tractatum, & institutum attingere, constet, ac concernit, quod tunc accidit, cum scilicet, vim faciant, non deferentes appellationi interjecta ab eorum actibus, & processu, & per consequens, subtilem ancipitem, & in supremis inferioribusque (tām secularibus, quām Ecclesiasticis) tribunalibus frequenter, nimisque, & indigestam materiam excessus aggredior. Quam vix haec tenet, est nemo, ejus laborem cūm omnes, summa ejus difficultate convicti, perhoruerint, aufugientes, licet executionis instrumentorum, & aliarum rerum cūm merentur plurimi sunt editi, & infiniti tractatus, ut est videtur per Bernard. Pandum in tratt. de executione instrum. Benedictum de Bar. in tr. guaretingia Frecciam in tratt. de presentatione instrum. Anton. de Carrario in tratt. de executione instrum. Ant. Massam Gallesium in tratt. de executione instrum. in forma Camere Matthiam Colerum in tratt. de processibus executiveis. Roder. Xuar. in repetitione l. post rem judiff. de re jud. & ejus additionator Valdes Paz. in praxi 4. part. tom. 1. Palad. l. 2. ver. quodid. c. fin. Amad. Rodr. in tratt. de execut. & alios ab eisdem relatos ad quos omnes telematum pro materia remitto in nudis, merisque tractationis nostrae limitibus contentus, cujus principium me jata convocat.

4 Genesis cap. 3, legimus, ut post culpam Adam condemnatum Deus optimus Maximus ejicit ē paradise suam sententiam itaque mittens executioni statim cap. Adam de penit. d. 1. ad cuius imitationem sententia in quibusvis iudiciis, tam ordinariis quam extraordinariis summaris aut summarissimis, latè debitum ut consequuntur exitum; necessarium ut sortiantur effectum, & ut ad finem suum, tanquam objectum, lites protrahantur. executioni, quotidie mittuntur, non omnes: sed illa duntaxat, quæ vel alii duobus conformes sunt, clem. 1. de sentent. & re jud. l. 1. & rōto tit. c. ne licet tertio provocare, ubi Doctores & quæ nos latè supra lib. 3. c. 16. a. pr. vel ea quæ transierit in rem judicatam, l. post rem judicatam, ff. de re jud. l. cum quedam puerilla, ff. de jurisd. omn. jud. minor. 25. annis, cui fidei- commissum, ff. de minorib. & hoc sive quia intra præfinitum ad appellandum iuris terminum appellatio non fuerit interposita, c. cum dilectus in fin. de elect. c. quoad consultationem, de sententia & re jud. clem. sicut de app. vel si interjecta, quia ob non prosecutionem deserta remansit, l. fin. s. illud, C. de tempor. app. tex. in cap. personas. & in c. cūm sit Romana de appellationib. l. quoniam nonnulli, l. si contra, C. de app. & nos latè supra 3. p. c. fin. ad fin.

7 Quod extende etiam ad eam sententiam à qua licet permitta sit appellatio quoad devolativum, suspensi Salgado de protest. Reg.

Sed contrariam sententiam & opinionem, iudicatio appellationi non deferentem, vim nullam facere interposita ab expeditione executorialium, & precepto de exequendo, tam vigore rei judicata quam instrumenti garantigati, alteriusve dispositionis: longe veriorem, & probabiliorum, communiorumq; testantur citandi: quam tenent gl. in l. cum exceptione s. hec autem, verbo, datana versi, sed tamen die, ff. de eo quod metus causa. Alberic. in l. ab executione, C. quoniam appell. in prin. vers. item tenent & Odofred. vers. si judex pronuntiat vers. queritur circa legem istam. Bald. in d. l. ab executione, vers. tamen modo quero, ubi Paulo Castrensi, in prime. vers. & adversarium Fulgo.